

Journal of Analytic Divinity
International Refereed Journal
Cilt/Vol: 2, Sayı/Issue: 1, 2018.
ISSN: 2602-3792
www.dergipark.gov.tr/jad
2018-ANKARA-TURKEY

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

Journal of Analytic Divinity dergisi, senede iki defa yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. JAD'de yayınlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukukî açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları Journal of Analytic Divinity'ye aittir. Yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz. Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir. Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez.

Sahibi ve Baş Editör/Owner and Chief Editor

Özcan GÜNGÖR

Editör/Editor

Tuğba ÖZEN

Editör Yardımcıları/Assistant Editors

Mehmet ATA AZ

Halil İbrahim DOĞAN

Rukiye Aysun İNAN

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet ÜNSAL Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Asım YAPICI Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet ÜNAL Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Metin ÖZDEMİR Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Yakup CİVELEK Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Danışma Kurulu/Board of Advisory

Prof. Dr. Abdurrahman KURT Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmad RAFIQ Sunan Kalijaga State University of
Islamic Studies (Endonezya)

Prof. Dr. Ali Osman KURT Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Celalettin ÇELİK Erciyes Üniversitesi

- Prof. Dr. Dosay KENJETAY Gumilev Eurasian National University
(Kazakistan)
- Prof. Dr. Fazlı POLAT Atatürk Üniversitesi
- Prof. Dr. Felix KÖRNER Pontificia Università Gregoriana (İtalya)
- Prof. Dr. Frank GRIFFEL Yale University (ABD)
- Prof. Dr. Hacı Yunus APAYDIN Erciyes Üniversitesi
- Prof. Dr. Halil İbrahim BULUT İstanbul Üniversitesi
- Prof. Dr. Heidi HADSELL President of Hartford Seminary (ABD)
- Prof. Dr. İshak ÖZGEL Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Kemal POLAT Amasya Üniversitesi
- Prof. Dr. Kımbat KARATIŞKANNOVA Ahmet Yesevi Üniversitesi
(Kazakistan)
- Prof. Dr. Labidi BOUABDALLAH Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Prof. Dr. Marcel SİGRİST EBAF École Biblique of Jerusalem (İsrail)
- Prof. Dr. Mohamed M. EL-GAMMAL Hamad bin Khalifa University
(Katar)
- Prof. Dr. Sami KILIÇ Fırat Üniversitesi
- Prof. Dr. Talip ÖZDEŞ Cumhuriyet Üniversitesi
- Prof. Dr. Vejdi BİLGİN Uludağ Üniversitesi
- Doç. Dr. Andrea SZİGETİ Gal Ferenc College (Macaristan)
- Doç. Dr. Eyüp ŞİMŞEK Atatürk Üniversitesi
- Doç. Dr. Fatima ZOHRA Aouati University of Sharjah (Bir. Arap E.)
- Doç. Dr. Jamal J. ELİAS University of Pennsylvania (ABD)
- Doç. Dr. Murat DEMİRKOL Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Doç. Dr. Samagan MYRZAİBRAİMOV Oş Devlet Üniversitesi (Kırgızistan)
- Doç. Dr. Yasin YILMAZ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Doç. Dr. Zekiye DEMİR Diyanet İşleri Başkanlığı
- Yrd. Doç. Dr. Ferhat GÖKÇE Oş Devlet Üniversitesi (Kırgızistan)
- Yrd. Doç. Dr. Harun ŞAHİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Yrd. Doç. Dr. M. Mücahit ASUTAY Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Yrd. Doç. Dr. Mustafa DEMİRCİ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Yrd. Doç. Dr. Salih AYDEMİR Harran Üniversitesi
- Dr. A. Ulrich PAFFTRAH Goethe Universität (Almanya)

Sayı Hakemleri/Issue Referees

- Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Prof. Dr. Asım YAPICI Çukurova Üniversitesi
- Prof. Dr. Halil İbrahim ACAR Uludağ Üniversitesi
- Prof. Dr. Kemal POLAT Amasya Üniversitesi

Prof. Dr. Yakup CİVELEK Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Ali KIRMAN-Namık Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. İhsan ÇAPÇIOĞLU Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZKAN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Yasin YILMAZ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Hanifi ŞAHİN Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Erdal AKSOY Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup ÇOŞTU Hitit Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Abdullah HACİBEKİROĞLU Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Behlül TOKUK Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Harun ŞAHİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ATA AZ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Tarandığımız indeksler

[Google Scholar](#) (Kabul/Accepted: 17.12.2017); [İSAM](#) (Kabul/Accepted: 18.12.2017); [INTERNATIONAL INSTITUTE OF ORGANIZED RESEARCH \(I2OR\)](#) (Kabul/Accepted: 22.12.2017); [İdeal Online](#) (Kabul/Accepted: 22.12.2017); [COSMOS IF](#) (Kabul/Accepted: 28.12.2017); [Türk Eğitim İndeksi](#) (Kabul/Accepted: 19.12.2017); [Research Bib](#) (Kabul/Accepted: 19.12.2017); [DRJI: Directory of Research Journals Indexing \(Kabul / Accepted: 20/12/2017\)](#); [Academia](#) (Kabul/Accepted: 18/12/2017); [Scholar Impact](#) (Kabul/Accepted: 29/12/2017); [Journal Factor](#) (Kabul/Accepted: 30/12/2017); [International Innovative Journal Impact Factor \(IIJIF\)](#) (Kabul/Accepted: 31/12/2017); [Index Copernicus](#) (Kabul/Accepted: 02/01/2018); [Root Indexing](#) (Kabul/Accepted: 02.01.2018); [Academic Keys](#) (Kabul/Accepted: 03/01/2018); [JIFACTOR](#) (Kabul/Accepted: 09.01.2018); [EURO PUB](#) (Kabul/Accepted: 01.01.2018); [Bielefeld Academic Search Engine \(BASE\)](#) (Kabul/Accepted: 06.01.2018); [J-GATE](#) (Kabul/Accepted: 18.01.2018); [Scientific Indexing Services](#) (Kabul/Accepted: 28.01.2018)

EDİTÖRDEN

Journal of Analytic Divinity 2017 yılında ilk sayısı ile bilim dünyasına merhaba dedikten sonra pek çok uluslararası indekse müracaat etmiş ve halen 21 indekste taranırılık hakkı kazanmıştır.

Kur'an, öncelikle bir insan peygambere, başta yakınındakileri olmak üzere etrafında ki herkesi uyarması, Kur'an'ı öğretmesi, onların durumlarını değiştirmesi ve onları en üst varlığa iradi ve akli olarak bağlaması (teslimiyet) için gönderilmiştir. Muhatabı birey (abd) ve toplum olmak üzere kendi değer skalasının gerçekliğini, bizzat Peygamber aracılığıyla pratiğe dönüştürmüş ve müminleri de benzeri bir yapı içinde tutmanın evrensel ilkelerini onlara Peygamberin tebliğ, açıklama, yaşama, açıklığa kavuşturma ve kısıtlamalarıyla birlikte miras bırakmıştır. Sosyoloji ise en temelde toplumu anlama, açıklama, grup, kurum ve olayları sistematik olarak incelemeyi konu ediniyor olması hasebiyle Kur'an ile hedef kitleler anlamında ortak konulara sahip görünmektedir. Elbette ki biri ilâhi bir kitap, diğeri ise toplumu anlama amacıyla kendine has yöntemi olan bir ilim dalıdır. Bu ikisi her ne kadar kaynak, yöntem, amaç ve ilkeler bazında pek çok farklılıklar taşıyorsa da birbirlerine konular itibariyle kaynaklık teşkil etmesi de mümkündür. Nitekim vahyin iniş sürecindeki toplumsal olaylar ve modern toplumu anlamak için dini metinler oldukça kesişen kaynaklığa karşılık gelmektedir. Zira sosyoloji, Müslüman toplumu anlamak için onun anlam haritasına (Weltanschauung) ihtiyaç duyarken, Kur'an'ın sunduğu ilkeler, örnek olaylar ve kavramlarla işe koyulabilmekte; Kur'an'ın toplumsal hedeflerini görmek, anlamak ve gerçekliğini test etmek için toplumsal yapı ve kurumlardaki sosyolojik araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Son zamanlarda yapılan Kur'an sosyolojisi vb. adlardaki çalışmalar böyle bir ihtiyacın tipik örnekleridir. Bu bağlamda özel sayının konusu sosyolojik Kur'an okumalarının imkanını yoklamaktır. Amacı ise Kur'an ve sosyoloji ilişkisinin doğası, zorluğu ve yöntemsel unsurlarının neleri kapsayabileceğini anlayıcı bir tarzda ortaya koyma girişimi olarak ifade edilebilir.

Dergimiz Sosyolojik Kur'an Okumaları özel sayısında dokuz makaleyle okuyucuların huzuruna çıkmaktadır. Makalelerin tamamı genç akademisyen adayları tarafından yazılmış olmakla büyük bir başarı hikayesinin resmi hüviyetindedir. Gelecek adına ümitli olmayı gerektirir bu akademik başarının arkasında hiç şüphesiz gençlerin azmi, aldıkları eğitimin yeterliliği ve gelecek muhayyilelerinde ortaya koydukları ufkun etkili olduğu muhakkak görünmektedir.

Bu sayının yayınlanmasında emeği geçen dergi editöryal ekibine, genç akademik yazarlara ve hakemlik desteği veren meslektaşlarıma şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca bu genç akademisyen adaylarımızın gayret ve çalışmalarının ilahiyat dünyasına hayırlı olmasını diliyorum, nice güzel sayılarla dergimizin ilim camiasına katkı vermesini Yaratandan niyaz ederim.

Doç. Dr. Özcan GÜNGÖR

Baş Editör

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

KUR'AN'I KERİM'DE KUŞAK ÇATIŞMASI
GENERATION CONFLICT IN THE QUR'AN

Sevde GÜNÇAY

7-26

YUSUF SURESİ BAĞLAMINDA TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMI
GENDER CONCEPT OF SOCIETY IN THE CONTEXT OF EL-YUSUF SURAH

Canan TEKE

27-53

AİLE VE DİN BAĞLAMINDA KURANDAKİ MAHREMİYET TASAVVURU
*FAMILY AND RELIGION CONTEXT OF PERCEPTION OF PRIVACY IN THE
QUR'AN*

Enes KILIÇ

54-81

GRUP AİDİYETİNİN TİPİK ÖZDEŞİMLERİ BAĞLAMINDA BAKARA
SURESİNDE 'YAHUDİ GRUP DAYANIŞMASI'
*JEWS AS A TYPICAL EXAMPLE FOR GROUP SOLIDARITY IN SURAT AL
BAQARA IN THE QUR'AN*

Ayşegül KİP

82-115

KUR'ÂN'DA TOPLUMSAL ANOMİYE GÖTÜREN SEBEPLER
REASONS LEADING TO SOCIAL ANOMALY IN QUR'ÂN

Mehmet Halit ATEŞ

116-161

KUR'ANÎ SORUMLULUKLARDA BİREY VE TOPLUM DİKATOMİSİ
INDIVIDUAL AND COMMUNITY DICHOTOMY IN THE QUR'ANIC CONTEXT

Sema ÇINAR

162-180

KUR'AN'DA KOLEKTİF BİLİNÇ VE MÜ'MİN KARDEŞLİĞİ
COLLECTIVE CONSCIOUSNESS AND MO'MIN BROTHERHOOD IN QUR'AN

Beyza USLU

181-206

SOSYOLOJİK BAĞLAMDA SOSYAL SERMAYENİN UNSURLARI
VE KUR'AN'IN ORTAYA KOYDUĞU DEĞERLER
*ELEMENTS OF SOCIAL CAPITAL AND THE QUR'ANIC VALUES IN THE
SOCIOLOGICAL CONTEXT*

İbrahim Halil ŞİMŞEK

207-234

ZORUNLU GÖÇ BAĞLAMINDA KUR'AN'DA GÖÇ
MIGRATION IN THE QUR'AN IN THE CONTEXT OF FORCED MIGRATION

Mehmet Emin SARIKAYA

235-252